

Fen Eğitiminde Yaratıcı Drama

3. 4. 5. 6. 7. 8. Sınıf Ders Planı Örnekleri

Editör: Pınar ÖZDEMİR ŞİMŞEK

Editör Yardımcısı: Serap PAŞA

Editör: Pınar ÖZDEMİR ŞİMŞEK

Editör Yardımcısı: Serap PAŞA

FEN EĞİTİMİNDE YARATICI DRAMA
3. 4. 5. 6. 7. 8. Sınıf Ders Planı Örnekleri

ISBN 978-625-6652-11-8

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2024, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınev**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilmektedir.

I. Baskı: Şubat 2024, Ankara

Yayın-Proje: Zeynep Güler
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Yaman Dijital Matbaacılık AŞ
Zübeyde Hanım Mah. Kazım Karabekir Cad. Uğurlu İş Merkezi No:97/27
Altındağ/ANKARA
Tel: (0312) 341 00 02

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 75392

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

İş hayatımla ilgili en büyük şansım iş yerime gelen bir üst yazı ile Ankara Üniversitesinde açılan drama eğitimi programına katılmam oldu. 1 hafta boyunca yoğun bir programla değerli öğretmenlerimiz İnci San, Ayşe Çakır İlhan, Ayşe Okvuran ve Ömer Adıgüzel hocalarımızdan drama eğitimi alarak ve sonrasında eğitime bakış açımı değiştirerek, başlamış olduğum yüksek lisans programını Fen Edebiyat Fakültesinden Eğitim Fakültesine geçirek drama yaşam sürecime başlamış oldum. Çağdaş Drama Derneği ile tanışmam aldığım eğitimi temel aşamaya saydırarak (bu saydırma işlemi dönemlerde pek mümkün olmuyor) 2.aşama sürecimde gerçekleşti.

Türkiye’de akademik düzeyde de Yaratıcı Drama çalışmaları önemli bir gelişme göstermiştir. Yaratıcı Drama’nın gelişimi 1990’lı yılında Ankara Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalında Drama dersinin bir yüksek lisans dersi olarak açılması ile başlamıştır. Lisansüstü düzeyde Yaratıcı Drama yöntemi kullanılarak yazılmış olan tezlerin ve ulusal ve uluslararası makalelerin sayısı da gün geçtikçe artmaktadır. Şu an bazı üniversitelerde Yaratıcı Drama alanında tezli, tezsiz yüksek lisans ve doktora programları mevcuttur. Alanda yapılan akademik çalışmaların sayısı da giderek artmaktadır.

Bu kitabın çatısını oluşturmak ve yayına hazır hale getirmek uzun bir yolculuktu. Öncelikle elbette Fen eğitiminde drama eğitimcileri yetişerek alanlarında uzmanlaşma süreci yaşadılar ve alandaki bilgi ve deneyimlerini birleştirerek bu kitaba katkı sunma noktasına geldiler. Kitap projesi için kendileri ile tek tek görüşüp kabul aldıktan sonra bölümleri gönderen yazarlarımız uzun süre özel sebeplerden dolayı bir süre beklemek zorunda kaldılar. Kayıplar yaşandı ve yazarlarımızdan biri değişmek zorunda kaldı. Sonrasında araya Pandemi ve yaşanan deprem felaketinin de girmesiyle uzun süre (yaklaşık 3 yıl) kitap yayınlanma sürecine başlayamadık. Bu açıdan uzun süre beklettiğim yazarlardan özür diliyorum. Sonrasında bu kitap için büyük şanslarımdan biri olan editör yardımcım Serap Paşa’nın sabrı, azmi ve kararlığı ile sürece başlayıp kitabımızı tamamlayabildik. Kendisine de ayrıca çok teşekkür ediyorum. Birlikte işbirliği ile güzel bir iş çıkardığımızı inanıyorum. Bıkmadan usanmadan, sabırla, anlayışla ve her zaman yapıcı bir tavırla Pınar hocam kitabımızı ne zaman çıkarıyoruz diyen o sesi hiçbir zaman unutmayacağım. Yaşamın karşımıza böyle insanları görevli olarak çıkardığına inanıyorum. Zamanı gelince de olması gereken oluyor, bu kitabın öyküsü de buna benzer süreçler içeriyor.

Fen Eğitiminde drama uygulamalarının ülkemizde gelişim sürecine gelince; Yıl 2004, Ankara’nın büyük bir üniversitesi, koridorda bazı üniversite hocaları-

nın sohbetinde duyulan cümleler; “Biyoloji ve Kimya eğitiminde yaratıcı drama yönteminin kullanılması çok zor, Fizikte mi, imkânsız, olamaz böyle bir durum. Kavram yanlışına sebep olur, öyle basit mi ele alacağız konuları, oyunu çocuklar oynar üniversite öğrencilerine oyun mu oynatacağız, ayrıca çok gürültü oluyor sınıfta, yan sınıftaki öğrenciler rahatsız oluyor, bu konuda çalışanlar boşa kürek çekiyor...” derken 2005’te Fen Eğitimi Anabilim dalında Yaratıcı Drama dersi seçmeli olarak öğretim programında yer aldı ve her yıl 30 öğrenci bu dersi alarak yeni bir yöntemi öğrenerek Fen eğitiminde kullanmaya başladılar. 2006 yılında tamamladığım drama eğitimim sonrası drama yöntemini Fen eğitiminde kullanmaya başlayarak ülkemizde Fen eğitimi alanında Yaratıcı drama yöntemi uzmanlık alanının gelişimine de katkı sağlamış olmaktan dolayı büyük bir mutluluk duyuyorum. Tabi ki her zaman en temel hedefimiz dramanın yaygınlaşmasıydı, farklı disiplin alanlarında, her yaşta, her mekânda, eğitimde, tiyatrodada ve artık sosyal yaşamda...

Eğitimde Drama kitabı (Adıgüzel, 2018) yaratıcı drama alanı için bir baş yapıt olarak ülkemizde sayısız akademisyen, öğretmen, öğretmen adayları ve drama eğitimcileri tarafından kullanılmaktadır. Bu kitap olmasaydı elinizde şu an bu kitabı tutuyor olamazdınız. Bu kitaptaki kuramsal bilgiler büyük oranda bu kitaptan faydalanılarak özetlenmiş ve Fen eğitimine uyarlanmıştır. Bu bağlamda değerli hocamız Prof. Dr. Ömer Adıgüzel’e ne kadar teşekkür etsek azdır.

Bu kitabın ihtiyaç noktasını oluşturan gerçek; Fen derslerinde yer alan olay, olgu, ilke, teori, yasa ve kavramların öğrenciler tarafından öğrenilmesinde yaşanan zorluklar, öğrencilerin Fen dersine ilişkin tutumunu olumsuz yönde etkilediği yapılan araştırmalarla ortaya konmuş olmasıdır. Bazı araştırmalar ortaokul öğrencilerinin sınıf düzeyi değişkenine göre sınıf düzeyi 3. sınıftan 8. sınıfa doğru arttıkça, Fen dersine ilişkin tutum puanlarında anlamlı bir azalma olduğunu göstermektedir (Yıldırım, 2017). Bu sebeple, öğrencilerin Fen ile yeni tanıştığı ilkokul 3, 4. sınıf ve ortaokul 5. 6. 7. 8.sınıf Fen derslerinin öğrencilerin tüm öğrenim hayatlarını etkileyeceği açıktır. Bu sınıf düzeylerinde öğrencilerin yaşamlarında ilk defa karşılaştıkları kavramların oyun, doğaçlama ve rol oynama teknikleri yoluyla Yaratıcı Drama yöntemi kullanılarak öğretilmesinin, ileriki yıllarda Fen derslerine karşı tutumlarındaki azalmanın giderilmesinin mümkün olabileceği düşünülmektedir. Bu kitabın kapsamı bu sebeple özellikle geniş tutularak 3.sınıftan 8.sınıfa kadar Fen derslerine giren tüm öğretmenlerin yararlanabileceği bir kaynak kitap niteliği taşıması sağlanmaya çalışılmıştır.

Bu kitap;

- Sınıf Öğretmenliği ve Fen Bilgisi öğretmenliği Lisans Programı öğrencileri için bir ders kitabı,
- Alan uygulamacıları için bir kaynak kitap,
- Lisansüstü öğrenciler için bir kaynak kitap,
- Alanla ilgili herkes için temel başvuru kitabı mahiyeti taşımaktadır.

Kitabın kapsamı oluşturulurken MEB'in belirlediği ve 2018 yılında yeniden yapılandırılan 3-8.sınıf öğretim programı ve YÖK'ün belirlediği Yeni Öğretmen Yetiştirme Lisans Programı kapsamında Yüksek Lisans Programında yer alan Fen Öğretiminde Drama dersinin içeriği esas alınmıştır.

Bu kitabın ana hedef kitlesi Sınıf öğretmenleri ve adayları, Fen bilgisi öğretmenleri ve adaylarıdır. Diğer ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de öğretmen eğitimi büyük önem kazanmıştır. Bu kitabın öğretmen eğitimine katkı sunacağı düşünülmektedir. Hizmet öncesi Sınıf Eğitimi ve Fen Bilgisi Eğitimi öğretim programlarında yer alan derslerin kapsamında yaratıcı drama yönteminin kullanılması önem taşımaktadır.

BÖLÜMLER VE YAZARLARI

Editör: Pınar ÖZDEMİR ŞİMŞEK

Editör Yardımcısı: Serap PAŞA

1. Bölüm: Fen Eğitimde Alternatif Bir Yöntem Olarak Yaratıcı Drama-Genel Bakış

Doç. Dr. Pınar ÖZDEMİR ŞİMŞEK, Hacettepe Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-0360-4446

2. Bölüm: İlkokul ve Ortaokul Öğretim Programı Kazanımlarına Yönelik Olarak ve Drama Yöntemi ile Hazırlanan Ders Planları

3. Sınıf Düzeyinde Hazırlanan Ders Planları ve Ünite-Konu ve Kazanımları

Bil. Uzm. Senem DEMİR, Hacettepe Üniversitesi

4. Sınıf Düzeyinde Hazırlanan Ders Planları ve Ünite-Konu ve Kazanımları

Dr. Dürdane LAFCI TOR, Ankara Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-2373-1247

5. Sınıf Düzeyinde Hazırlanan Ders Planları ve Ünite-Konu ve Kazanımları

Nilgün BAKKALOĞLU, Ondokuz Mayıs Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-2380-0321

6. Sınıf Düzeyinde Hazırlanan Ders Planları ve Ünite-Konu ve Kazanımları

Fazilet KARADUMAN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

ORCID No: 0009-0008-7056-2283

7. Sınıf Düzeyinde Hazırlanan Ders Planları ve Ünite-Konu ve Kazanımları

Serap PAŞA, Karadeniz Teknik Üniversitesi

ORCID No: 0009-000-3986-5472

8. Sınıf Düzeyinde Hazırlanan Ders Planları ve Ünite-Konu ve Kazanımları

Emine İSPİR, İnönü Üniversitesi

ORCID No: 0009-0001-8182-0793

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	ii
Bölümler ve Yazarları.....	vii

1. BÖLÜM

FEN EĞİTİMDE ALTERNATİF BİR YÖNTEM OLARAK YARATICI DRAMA-GENEL BAKIŞ

Giriş	1
Fen Eğitimi Programları ve Drama İlişkisi	2
Fen Eğitiminde Yaratıcı Drama Yöntemi ile Ders Planlarının Aşamalara Göre Yapılandırılması	7

2. BÖLÜM

İLKOKUL VE ORTAOKUL ÖĞRETİM PROGRAMI KAZANIMLARINA YÖNELİK OLARAK VE DRAMA YÖNTEMİ İLE HAZIRLANAN DERS PLANLARI

3. Sınıf Düzeyinde Hazırlanan Ders Planları ve Ünite-Konu ve Kazanımları.....	13
3. Sınıf Kazanımlarına Yönelik Ders Planları	14
4. Sınıf Düzeyinde Hazırlanan Ders Planları ve Ünite-Konu ve Kazanımları.....	51
4. Sınıf Kazanımlarına Yönelik Ders Planları	52
5. Sınıf Düzeyinde Hazırlanan Ders Planları ve Ünite-Konu ve Kazanımları.....	71
5. Sınıf Kazanımlarına Yönelik Ders Planları	72
6. Sınıf Düzeyinde Hazırlanan Ders Planları ve Ünite-Konu ve Kazanımları.....	147
6. Sınıf Kazanımlarına Yönelik Ders Planları	149
7. Sınıf Düzeyinde Hazırlanan Ders Planları ve Ünite-Konu ve Kazanımları.....	171
7. Sınıf Kazanımlarına Yönelik Ders Planları	173
8. Sınıf Düzeyinde Hazırlanan Ders Planları ve Ünite-Konu ve Kazanımları.....	229
8. Sınıf Kazanımlarına Yönelik Ders Planları	231
Kaynakça.....	259

1. BÖLÜM

FEN EĞİTİMDE ALTERNATİF BİR YÖNTEM OLARAK YARATICI DRAMA-GENEL BAKIŞ

Doç. Dr. Pınar ÖZDEMİR ŞİMŞEK, Hacettepe Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-0360-4446

1.1. GİRİŞ

Son yıllarda hızla değişen dünya düzeninde, öğretim yöntemlerinde de gelişim ve değişimin gerekliliği ortaya çıkmıştır. Günümüzde farklı yaklaşımların ortak bir paydada bulunduğu ve içerisinde birçok öğretim tekniğinin kullanılabildiği günümüz yöntemlerden biri yaratıcı dramadır. Yaratıcı drama bir yöntem, bir disiplin ve sanat eğitimi boyutlarıyla ülkemizde 1990'lı yıllardan bu yana gelişmekte olup kavramsal ve uygulama açısından oldukça etkili bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle oyun çağında olan ilkökul ve ortaokul öğrencilerinde Yaratıcı Drama yönteminin kullanılması önem taşımaktadır. Alanda yapılan akademik çalışmaların sayısı da giderek artmaktadır. Akademik çalışmalardan elde edilen sonuçlara göre yaratıcı dramanın pekçok derste başarı, tutum ve motivasyon üzerinde olumlu katkıları olduğu söylenebilir (Anneralla, 1999; Baker, 1996, Duatepe, 2004). Yaratıcı Dramanın bir yöntem olarak kullanılmasının; öğrenmeyi kolaylaştırdığı, öğrenilen bilginin kalıcılığını artırdığı ve öğrencilerin bilimin doğasını kavramalarına yardımcı olduğu belirlenmiştir (O'Hara, 2001, BouJaoude ve diğerleri, 2005; Özdemir & Akkuş, 2006).

Yaratıcı drama derslerinde aslında öğrencilerden beklenen kendi deneyimlerinden yola çıkarak sürece dahil olmaları ve drama planının tüm aşamalarında verilen yönergelere uygun olarak sadece rol oynamaları ve doğaçlama yapmalarıdır. Yaratıcı drama süreçlerinde birçok teknik yer almakta ve Fen Eğitiminde drama tekniklerinin kullanımı süreçte etkili öğrenmeler sağlasa da, Fen Eğitiminde de diğer alanlarda olduğu gibi derslerde olmazsa olmaz olarak kullanılan teknikler rol oynama ve doğaçlamadır. Bu bağlamda canlandırma süreçleri yaratıcı drama yöntem uygulamalarının can damarı olarak görülebilir ve süreçteki en önemli aşamalardan biridir. Dramatik kurgu bileşenleri olarak yapılandırılan

süreçler canlandırma aşamasının önemli bir parçasıdır. Bu süreçte öğrencilerden canlandırmalarda doğal ve içten davranışları, rollerinin hakkını vermeleri, gerçek yaşamda aldıkları rollere benzer roller alarak rollerini sürdürmeleri beklenir. Bu bağlamda rol oynama rol yapmaktan farklıdır ve içten davranmadıkları, davranışlarında başkalarını doğrudan taklit etmeleri öğrencilerin rol yaptıklarını gösterir. Bu basit ayırım aslında drama ve tiyatroyu birbirinden ayıran en önemli unsurlardan birisidir. *Drama çalışmalarında rol oynanırken, tiyatro oyunlarında rol yapılmaktadır.* Dolayısıyla drama derslerinde süreç, tiyatro çalışmalarında sonuç önemlidir, çünkü drama çalışmalarında süreç önem taşımaktadır ve sonuç olarak *bir gösteri hazırlanması beklenmemelidir.* Çocuklar dramatisasyonda rol yaparlar, oysa ki drama süreçlerinde çocuklardan rol oynamaları ve bir metne bağlı olmaları beklenir (Adıgüzel, 2018).

1.2. FEN EĞİTİMİ PROGRAMLARI VE DRAMA İLİŞKİSİ

Fen öğretim programlarının temel amaçlarından biri öğrencilerin Fen dersine ilişkin olumlu tutumlar geliştirmesidir. Osborne vd., (2003) Fen eğitimine yönelik tutumların; Fen öğretmene ilişkin algılar, Fen dersine yönelik kaygı, değer, özgüven, güdü, Fen derslerinden zevk alma, akranların ve ailelerin Fen derslerine yönelik tutumları, sınıf ortamı, Fende başarı ve dersten kalma korkusu boyutlarından oluştuğunu belirlemiştir. Bu boyutlar, Fen derslerinin kapsam ve içerik olarak öğrencilerde yıllardır olumsuz tutumlar geliştirdiği söylenebilir (Osborne vd., (2003). Fen dersleri ve drama ilişkisinin derse karşı tutum ile yakından ilişkili olduğu düşünülmektedir. Fen derslerindeki başarısızlığın temel nedenlerinden biri derse karşı olan olumsuz öğrenci tutumlarıdır.

Fen öğretimi uzun yıllardır yapılandırılmaya çalışan bir disiplin olarak karşımıza çıkmaktadır. Fen eğitimi öğretim programları ülkemizde sıklıkla değişmekte ve önerilen yaklaşım ve yöntemler farklılık göstermektedirler. Bu kapsamda 2000 yılına kadar Fen Bilimleri programları üzerinde genel olarak ünite ve konu temelli değişiklikler yapılırken 2000 yılından sonra öğretim programları ve süreçlerinde gerçekleşen değişimlerin köklü değişimler olduğu söylenebilir. 1936, 1948, 1968 ve 1992 yıllarında ünite ve konulara ilişkin genel değişimler yapılmıştır. Köklü değişimin gerçekleştiği 2000 yılında öğretmen merkezli yaklaşımlardan öğrenci merkezli bir programa geçiş yapılmış ve öğretim programının yapısına yönelik önemli değişimler gerçekleşmiştir (Anagün ve Duban, 2016). 2004 öğretim yılından itibaren ülkemizde Fen eğitimi program çalışmaları hız kazanmış ve öğretim programı tüm boyutlarıyla genişletilerek yeniden yapılandırılmıştır (MEB, 2006). Fen eğitimi programının hedefleri incelendiğinde bireylere bilginin doğrudan ve-